

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Cdo/164/2018
Identifikačné číslo spisu: 1214205811
Dátum vydania rozhodnutia: 28.02.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Ivan Machyniak
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1214205811.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ W. J., narodeného XX. X. XXXX, bývajúceho v Z., E., 2/ W. J., narodeného XX. X. XXXX, bývajúceho v Z., E., zastúpených JUDr. Michalom Matalom, advokátom so sídlom v Lučenci, Martina Rázusa 19, proti žalovaným 1/ L. M., narodenému XX. X. XXXX, bývajúcemu v Z., M., zastúpenému Mgr. Michalom Šalingom, advokátom so sídlom v Bratislave, Konventná 9, 2/ Wüstenrot poisťovňa, a. s., so sídlom v Bratislave, Karadžičova 17, IČO: 31 383 408, zastúpenej JUDr. Stanislavom Demčákom, advokátom so sídlom v Bratislave, Štefánikova 8, o náhradu nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 7C/58/2014, o dovolaní žalovanej 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 26. októbra 2017 sp. zn. 9Co/341/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná 2/ je povinná zaplatiť žalobcom 1/ a 2/ náhradu trov dovolacieho konania, o výške ktorej bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 15. apríla 2015 sp. zn. 7C/58/2014 zaviazal žalovaných, aby v lehote 10 dní od právoplatnosti rozsudku zaplatili spoločne a nerozdielne žalobcovi 1/ sumu 15.000 eur, žalobcovi 2/ sumu 7.500 eur a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. V odôvodnení rozhodnutia k vecnej pasívnej legitímácii žalovanej 2/ uviedol, že z doslovného znenia § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 381/2001 Z. z.“) nevyplýva, že by tam patril aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za zásah do práva na ochranu osobností pozostalých po osobe, ktorej smrť bola spôsobená prevádzkou motorového vozidla poisteného. Aplikujúc eurokonformný výklad a vychádzajúc aj z rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie C-22/12 (Haasová) dospel k záveru, že povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla pokrýva aj nemajetkovú ujmu, a teda žalovaná 2/ je pasívne vecne legitimovaná.

2. O odvolaní žalovaných rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 26.

októbra 2017 sp. zn. 9Co/341/2015 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých vyhovujúcich častiach potvrdil a rozhodol o nároku na náhradu trov konania. V odôvodnení rozsudku k pasívnej vecnej legitímácii žalovanej 2/ uviedol, že z hľadiska zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorového vozidla sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody, za ktorú možno priznať náhradu peňažnou formou podľa § 13 ods. 2, 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“), ktorú v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. V posudzovanom prípade tak náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2, 3 Občianskeho zákonníka spadá do sféry povinného zmluvného poistenia zodpovednosti žalovaného 1/ za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Rozhodnutie súdu prvej inštancie preto potvrdil ako vecne správne stotožňujúc sa s jeho odôvodnením.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná 2/ dovolanie. Dovolanie odôvodnila v zmysle § 432 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“) tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Prípustnosť dovolania vyvodzovala z § 421 ods. 1 písm. c) C. s. p., t. j., že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Poukázala na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) sp. zn. 3 Cdo 301/2012, sp. zn. 4 Cdo 168/2009 a sp. zn. 4 Cdo 139/2011, v ktorých najvyšší súd opakovane negoval povinnosť poisťovateľa (v danom prípade žalovanej 2/) povinného zmluvného poistenia hradiť poškodenému nemajetkovú ujmu. K opačnému záveru dospel najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 6 MCdo 1/2016, čím je splnená podmienka prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. c) C. s. p. Za nesprávne právne posúdenie považovala určenie rozsahu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla podľa zákona č. 381/2001 Z. z., ktorý odvolací súd rozšíril aj na nemajetkovú ujmu spôsobenú zásahom do práva na ochranu osobnosti pozostalých po obeti dopravnej nehody. Neprípustne tak interpretoval pojem „škoda na zdraví“ podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. aj o nemajetkovú ujmu podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Podľa žalovanej 2/ sa povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla vzťahuje výlučne na škodu definovanú § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z., pretože nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nie je predmetným ustanovením vymedzený a nemožno ho subsumovať pod žiadny z nárokov taxatívne upravených § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z. Slovenská právna úprava nemá ustanovenie, ktoré by priznávalo náhradu nemajetkovej ujmy pozostalým po obeti dopravnej nehody v dôsledku zásahu do ich osobnostných práv z poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, a preto aj extenzívny výklad predmetného ustanovenia je neprípustný a nemožno ho aprobovať ani eurokonformným výkladom rozsudku Súdneho dvora Európskej únie vo veci Haasová. Neprípustnosť použitia eurokonformného výkladu odôvodňovala tým, že jeho aplikáciou by došlo k porušeniu zásady právnej istoty a zákazu retroaktivity. Navrhla preto, aby najvyšší súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zmenil tak, že žalobu žalobcov zamietne.

4. Žalobcovia vo vyjadrení k dovolaniu žalovanej 2/ uviedli, že podľa ich názoru odvolací súd správne posúdil, že povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla podľa zákona č. 381/2001 Z. z. sa vzťahuje aj na nemajetkovú ujmu spôsobenú zásahom do práva na ochranu osobnosti pozostalých po obeti dopravnej nehody. Dali do pozornosti rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6MCdo/1/2016, s ktorým sú závery odvolacieho súdu súladné. Žiadali preto, aby najvyšší súd dovolanie žalovanej 2/ zamietol ako nedôvodné.

5. Najvyšší súd po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), zastúpená v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 C. s. p., že ide o dovolanie, ktoré spĺňa náležitosti stanovené zákonom (§ 428 C. s. p.), zaoberal sa bez nariadenia pojednávania jeho prípustnosťou a dospel k záveru, že dovolanie žalovanej 2/ je potrebné ako neprípustné odmietnuť. Dovolací súd na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 C. s. p.) uvádza nasledovné:

6. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

7. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p. V preskúmvanej veci žalovaná 2/ odôvodňovala prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. c) C. s. p.

8. Podľa § 421 ods. 1 C. s. p., dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Podľa § 432 ods. 1 a ods. 2 C. s. p., dovolanie prípustné podľa § 421 C. s. p. možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

10. Vychádzajúc z citovaných zákonných ustanovení je zrejmé, že na to, aby sa dovolací súd mohol zaoberať dovolaním, v ktorom sa namieta nesprávne právne posúdenie veci, musí byť splnená nielen podmienka vymedzenia tohto dovolacieho dôvodu spôsobom uvedeným v § 432 C. s. p., ale musia byť splnené aj predpoklady prípustnosti dovolania vyplývajúce z ustanovenia § 421 C. s. p.

11. V predmetnej veci žalovaná odôvodnila dovolanie nesprávnym právnym posúdením veci spočívajúcim v tom, že povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla podľa zákona č. 381/2001 Z. z. sa nevzťahuje na nemajetkovú ujmu spôsobenú zásahom do práva na ochranu osobnosti pozostalých po obeti dopravnej nehody, a teda aj nesprávnym právnym posúdením jej pasívnej vecnej legitímácie. Prípustnosť dovolania je podľa žalovanej 2/ daná tým, že predmetná otázka je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

12. Najvyšší súd v prvom rade považuje za nevyhnutné uviesť, že do ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanoviská vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovisk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986 (R 71/2018).

13. Pri posúdení právnej otázky pasívnej legitímácie žalovanej nemožno opomenúť rozsudok Súdneho dvora Európskej Únie C-22/12 vo veci Haasová zo dňa 24. októbra 2013, v ktorom Súdny dvor vyslovil záver, že príslušné ustanovenia smerníc (Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972, Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11. mája 2005 a Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990) o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za ujmu (hmotnú i nehmotnú) upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Na závery uvedené v tomto rozsudku Súdneho dvora nadviazal najvyšší súd v rozsudku sp. zn. 6 MCdo 1/2016 z 31. júla 2017 (uvedené rozhodnutie bolo publikované v Zbierke stanovisk a rozhodnutí Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako R 61/2018), kde vysvetlil, že „pri výklade pojmu škoda pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve, pretože citovaný zákon bol výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené toho času platnou smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Táto smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že

pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie „ujmy alebo škody“, či používa pojmy „akákoľvek ujma alebo škoda“ alebo „akákoľvek škoda“, z čoho je zrejmé, že komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú a aj nemajetkovú ujmu. Najvyšší súd v tomto rozsudku vychádza z eurokonformného výkladu pojmu škoda na zdraví, upraveného v ustanovení § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z., ktorý je súladný s názorom Ústavného súdu Slovenskej republiky, prezentovaným v jeho uznesení sp. zn. I. ÚS 474/2016 zo 17. augusta 2016, kde ústavný súd uviedol, že „hoci Súdny dvor Európskej únie viackrát zdôraznil, že nie je oprávnený vykladať ustanovenia vnútroštátneho práva, je zjavné, že ako vnútroštátne právo Českej republiky, tak aj vnútroštátne právo Slovenskej republiky prostredníctvom konkrétnych ustanovení Občianskeho zákonníka umožňuje blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách priznať náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá má byť krytá z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. V Slovenskej republike povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel upravuje zákon č. 381/2001 Z. z., podľa ktorého má aj sťažovateľka (poisťovňa) ako poisťiteľ oprávnenie vykonávať poistenie zodpovednosti na území Slovenskej republiky.“ V nadväznosti na uvedené dospel s prihliadnutím na samotný účel povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel zohľadňujúc skutočnosť, že neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby bol vyvolaný prevádzkou motorového vozidla, v súvislosti s ktorou vzniknutá zodpovednosť za spôsobené škody k záveru, že aj nemajetková ujma za zásah do osobnostných práv pozostalých, je predmetom povinného zmluvného poistenia v zmysle zákona č. 381/2001 Z. z., a že v spore o náhradu takejto ujmy je daná pasívna legitímácia poisťovne vykonávajúcej povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou motorových vozidiel. Na označené rozhodnutia Súdneho dvora, Ústavného súdu ako aj najvyššieho súdu nadviazali ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, a to sp. zn. 6 Cdo 143/2017, sp. zn. 6 Cdo 219/2017, sp. zn. 6 Cdo 206/2017, 6 Cdo 212/2017 a sp. zn. 8 Cdo 6/2018. Z uvedeného je zrejmé, že právny názor v otázke pasívnej legitímácie poisťovne uvedený v rozhodnutiach najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 168/2009, 4 Cdo 139/2011 a sp. zn. 3 Cdo 301/2012, na ktoré odkazovala žalovaná 2/, bol jeho neskoršou judikatúrou prekonaný. V otázke vecnej pasívnej legitímácie poisťovne v spore o náhradu nemajetkovej ujmy uplatnenej pozostalými obeť dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla treba preto za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu považovať vyššie uvedený právny názor prijatý neskoršou judikatúrou najvyššieho súdu.

14. Odvolací súd riešil túto otázku v súlade s neskoršou judikatúrou najvyššieho súdu. Nejde tak o situáciu prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c) C. s. p., kedy dovolací súd rozhoduje danú právnu otázku rozdielne, pretože, ako už bolo uvedené, rozhodnutia, na ktoré poukázala žalovaná 2/ boli prekonané práve rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 6MCdo 1/2016 (R 61/2018) a naňho nadväzujúcimi rozhodnutiami.

15. So zreteľom na uvedené považoval dovolací súd dovolanie žalovanej z hľadiska § 421 ods. 1 písm. c) C. s. p. za neprípustné, preto ho podľa § 447 písm. c) C. s. p. odmietol.

16. O trovách dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 255 ods. 1 C. s. p. tak, že žalobcom úspešným v dovolacom konaní priznal ich plnú náhradu, a to uložením povinnosti žalovanej 2/ zaplatiť náhradu týchto trov s tým, že o výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením (§ 262 ods. 1 a 2 C. s. p.).

17. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.